

ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина - свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију 26.11.2020. године на основу одлуке Наставно-научног већа Факултета техничких наука, комисију је именовао Декан Факултета решењем бр. 012-199/46-2018</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Др Крсто Липовац, председник комисије редовни професор, датум избора у звање: 21.01.2015. године УНО: Превентива и безбедност у саобраћају Универзитет у Београду, Саобраћајни Факултет, Београд</p> <p>2. Др Светлана Бачкалић, члан комисије доцент, датум избора у звање: 18.02.2015. године УНО: Планирање, регулисање и безбедност саобраћаја Универзитет у Новом Саду, Факултет техничких наука, Нови Сад</p> <p>3. Др Јованка Пантовић, члан комисије редовни професор, датум избора у звање: 24.06.2010. године УНО: Теоријска и примењена математика Универзитет у Новом Саду, Факултет техничких наука, Нови Сад</p> <p>4. Др Миладин Нешић, члан комисије ванредни професор, датум избора у звање: 16.03.2020. године УНО: Безбедност саобраћаја Криминалистичко-полицијски универзитет, Београд</p> <p>5. Др Драган Јовановић, ментор редовни професор, датум избора у звање: 21.01.2016. године УНО: Планирање, регулисање и безбедност саобраћаја Универзитет у Новом Саду, Факултет техничких наука, Нови Сад</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Драгана, Анђелко, Јакшић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 25.01.1986. године, Призрен, АП Косово и Метохија, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Факултет техничких наука, Машинско инжењерство, модул Друмски и градски саобраћај (мастер академске студије), мастер инжењер машинства.</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија Година: 2013., студијски програм: Саобраћај</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: /</p>

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

/

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

УТИЦАЈ СИСТЕМА ОБУКЕ ВОЗАЧА НА СТАВОВЕ И ПОНАШАЊЕ МЛАДИХ ВОЗАЧА У САОБРАЋАЈУ

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација кандидата Драгане Јакшић написана је на српском језику ћириличним писмом на 139 страна. Дисертација обухвата 263 цитата, 15 табела, 15 слика, 14 графика. После насловне стране приложена је кључна документација на српском и енглеском језику, након које следе посвета и садржај. Затим је дат резиме дисертације на српском и енглеском језику. Текст докторске дисертације систематизован је кроз следећа поглавља:

1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА;
 2. ФАКТОРИ РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА МЛАДИХ ВОЗАЧА У САОБРАЋАЈУ;
 3. УТИЦАЈ ОБУКЕ НА БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ ВОЗАЧА У САОБРАЋАЈУ;
 4. ТЕНДЕНЦИЈЕ АПСОЛУТНИХ ПОКАЗАТЕЉА БЕЗБЕДНОСТИ МЛАДИХ ВОЗАЧА У САОБРАЋАЈУ НА ПОДРУЧЈУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ;
 5. ИСТРАЖИВАЊЕ УТИЦАЈА НОВОГ СИСТЕМА ОБУКЕ ВОЗАЧА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ;
 6. МЕРЕ ЗА ПОБОЉШАЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ МЛАДИХ ВОЗАЧА У САОБРАЋАЈУ;
 7. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА;
 8. ЛИТЕРАТУРА;
- ПРИЛОГ

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов докторске дисертације је јасан, и сажето и прецизно указује на предмет истраживања.

Основни предмет истраживања докторске дисертације односи се на учешће младих возача у саобраћајним незгодама и утицају система обуке возача на ставове и понашање младих возача у саобраћају.

Научни циљеви докторске дисертације истражују у којој мери је примена новог закона, на пољу оспособљавања кандидата за возаче, имала утицај на формирање ставова и понашање возача, односно на које ставове и облике понашања се највише одражава овај утицај. Такође, указују на смернице кориговања обуке возача у циљу повећања безбедности саобраћаја. Циљ истраживања који је спроведен у раду је утврђивање да ли, и у којој мери је примена новог закона на пољу оспособљавања кандидата за возаче утицала на:

- Формирање безбеднијих ставова према безбедности саобраћаја;
- Формирање безбеднијих образаца понашања током вожње;
- Правилнију процену ризика у саобраћају;
- Правилнију процену сопствених способности у вожњи;
- Учешће у незгодама и замало незгодама.

Научни циљеви докторске дисертације испитују и разлике између *експерименталне* (испитаници који су стекли возачку дозволу по новом систему оспособљавања кандидата за возаче, тј. после 25.10.2012. године) и *контролне* (испитаници који су стекли возачку дозволу по старом систему оспособљавања кандидата за возаче, тј. пре 25.10.2012. године) групе у односу на пол, старост, саобраћајно искуство и број пријављених саобраћајних прекршаја.

У **првом поглављу** који се односи на уводни део докторске дисертације дефинисан је проблем безбедности у саобраћају и учешће младих возача у саобраћајним незгодама.

Поред тога, дефинисани су циљеви истраживања, полазне хипотезе и структура докторске дисертације са истраживачким фазама.

У **другом поглављу** представљени су фактори ризичног понашања младих возача где је посебан акценат стављен на искуство, старост, пол и карактеристике личности младих возача. Дата је и систематизација досадашњих истраживања.

У **трећем поглављу** описан је утицај обуке на понашање возача у саобраћају, са посебним освртом на ДеКалб студију и концепт постепеног издавања возачке дозволе (GDL). Приказана је и примена новог система обуке у Републици Србији.

У **четвртном поглављу** анализирани су промене апсолутних показатеља безбедности младих возача у саобраћају. Анализирани су тенденције брја погинулих младих лица старости од 18 до 24 године, са посебним освртом на возаче путничких аутомобила.

У **петом поглављу** приказан је приступ и резултати истраживања о ефектима новог закона на пољу оспособљавања кандидата за возаче, као и изведени закључци о утицају система обуке возача на ставове и понашање младих возача у саобраћају. Представљена је друга фаза студије истраживања која је укључивала систем обуке возача пре и после 25.10.2012. године, ниво ставова, безбедније понашање у саобраћају, ниво перцепције ризика и правилнију процену сопствених способности.

У **шестом поглављу** представљене су мере за унапређење безбедности младих возача у саобраћају.

У **седмом поглављу** представљена су закључна разматрања, на основу три истраживачке фазе. Дат је прелиминарни концепт унапређења безбедности младих возача у саобраћају.

У **осмом поглављу** дат је списак референци које су коришћене у докторској дисертацији. Списак се састоји од 263 извора литературе, које су наведени у складу са АПА стилем.

У **прилогу** су приказани анкетни обрасци који су коришћени у истраживањима и структура података о саобраћајним незгодама.

На основу свега наведеног, Комисија позитивно оцењује све наведене делове докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01. јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Рад у међународном часопису (M23)

1. Matović, B., Jovanović, D., Pljakić, M., Bačkalić, S., **Jakšić, D.** (2020). The influence of driving anger on truck drivers' speeding behavior in Serbia: the evidence from naturalistic global positioning system driving data, *Traffic Injury Prevention* 21(7): 431-436, doi:10.1080/15389588.2020.1800658. ISSN:1538-9588.

Списак објављених научних и стручних радова на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији:

Саопштење са међународног скупа штампано у целини (M33)

2. Petrović, S., **Jakšić, D.** (2016). "BEZBEDNOST MLADIH VOZAČA U SAOBRAĆAJU", str. 257-264, 13th International Symposium "ROAD ACCIDENTS PREVENTION 2016", ISBN: 978-86-7892-855-0, Novi Sad, Srbija.
3. Станојевић, П., Матовић, Б., Јовановић, М., **Јакшић, Д.** (2015). "ОДНОС ИЗМЕЂУ СТАВОВА ПРЕМА БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА, РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА ВОЗАЧА И САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА", стр. 173-181, 10 Међународна Конференција "Безбедност саобраћаја у локалној заједници", Србија, Крагујевац, ISBN: 978-86-7020-316-7.
4. Jovanović, D., Stanojević, P., **Jakšić, D.** (2014). "THE INFLUENCE OF RISK PERCEPTION AND SELF-ASSESED DRIVING ABILITIES ON THE BEHAVIOR OF YOUNG DRIVERS", str. 59-66, 12th International Symposium "ROAD ACCIDENTS PREVENTION 2014", ISBN: 978-86-7892-636-5, Novi Sad.

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини (M63)

5. **Јакшић, Д.**, Станојевић, П. (2015). "УТИЦАЈ ОБУКЕ НА ПОНАШАЊЕ МЛАДИХ ВОЗАЧА У САОБРАЋАЈУ", стр. 111-117, Зборник радова ВТШСС Урошевац, UDK: 621.316.1.017, ISSN 2217-4362, Бр. 3.

На основу наведених научних радова, Комисија закључује да исти садрже резултате истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У докторској дисертацији представљене су три истраживачке фазе које се састоје из решавања задатка истраживања. У првој фази извршена је систематизација досадашњих истраживања о утицају система обуке возача на ставове и понашање младих возача у саобраћају. Посебан акценат стављен је на димензије проблема безбедности у саобраћају. У другој фази извршена је студија истраживања о утицају система обуке возача на ставове и понашање младих возача у саобраћају. Извршено је поређење возача који су дозволу стекли по старом систему оспособљавања кандидата за возаче, тј. пре 25.10.2012. године и возача који су дозволу стекли по новом систему оспособљавања кандидата за возаче, тј.

после 25.10.2012. године на територији Републике Србије. Посебан осврт дат је на факторе ризичног понашања младих возача као и мере којима би се побољшала безбедност младих возача у саобраћају. У трећој фази, на основу прегледа литературе и добијених резултата, дат је предлог мера за побољшање младих возача у саобраћају, закључак, као и предлози за будућа истраживања. У истраживању су коришћени следећи инструменти: **упитник о ставовима возача у саобраћају** (Jovanović et al., 2011; Ellsberg & Rundmo, 2003); **упитник понашања младих возача** (Behaviour of Young Novice Drivers Scale (BYNDS)) (Scott-Parker et al., 2010); **упитник о перцепцији ризика** (Harbeck & Glendon, 2013; Rosenbloom et al., 2008); **упитник о процени сопствених способности** (Tronsmoen, 2008). Испитане су димензије процене сопствених способности и то: општа возачка способност, безбедносне оријентације и специфичне вештине. Истраживање је обухватало 642 испитаника оба пола, старости од 18 до 24 година од којих је 324 испитаника који су стекли дозволу по новом систему оспособљавања кандидата за возаче, тј. после 25.10.2012. године и 318 испитаника који су стекли дозволу по старом систему оспособљавања кандидата за возаче, тј. пре 25.10.2012. године.

Емпиријска истраживања за потребе израде докторске дисертације била су неексперименталног типа, у којем су примењене самоописне технике на одабраном узорку возача. За утврђивање структуре и интензитета и учесталости варијабли коришћена је дескриптивна статистика, а за утврђивање смера и степена повезаности варијабли корелациона анализа, затим, Т-тест, ANOVA и регресиона анализа. Целокупна обрада података извршена је помоћу програма за статистичку обраду података (SPSS for Windows).

У протеклом периоду примене нових прописа дошло је до одређених промена апсолутних показатеља безбедности саобраћаја младих особа и младих возача путничких аутомобила. У анализираном периоду (2002-2018.) на подручју Републике Србије погинуло је 1.539 лица старости од 18 до 24 године. Број погинулих има стабилан тренд током периода 2002-2006. (око 110 погинулих), када долази до наглог повећања у 2007. години (147 погинулих), а затим се јавља тренд опадања, практично до 2017. године (40 погинулих). У 2018. години дошло је до значајног повећања броја погинулих у односу на 2017. Број погинулих младих возача путничких аутомобила има узлазан тренд током периода 2003-2007., а затим се јавља тренд опадања, до 2010. године. После 2010. године јављају се осцилације повећања и смањења у промени броја погинулих возача путничких аутомобила. Ови подаци указују на одређене позитивне ефекте које могу бити приписане новим прописима и примени новог система обуке, али забрињава што последњих година тренд унапређења ових ефеката изостаје.

У погледу других позитивних ефеката новог система обуке може се истаћи да су они у одређеној мери ограничени. Наиме, ГДЛ је допринео побољшању ставова возача и разумевању ризика, али није допринео значајним променама у понашању младих возача и саобраћајним незгодама.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Комисија позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.

Текст дисертације је проверен и применом софтвера за детекцију плагијаризма (енгл. iThenticate). Тестирање је недвосмислено показало да докторска дисертација кандидата Драгане Јакшић представља оригинално ауторско дело.

<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p> <p>Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:</p>
<p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме <i>Докторска дисертација је у потпуности написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.</i></p>
<p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе <i>Докторска дисертација садржи све битне елементе истраживачког рада.</i></p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци <i>Докторска дисертација је значајна за развој науке у области саобраћаја и даје оригиналан научни допринос изучавању и ефикасном побољшавању система обуке возача утицајем на ставове и понашање младих возача у саобраћају.</i></p>
<p>4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања <i>Комисија није уочила битне недостатке који могу да утичу на резултате истраживања.</i></p>
<p>X ПРЕДЛОГ:</p>
<p>На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: <i>да се докторска дисертација под називом “Утицај система обуке возача на ставове и понашање младих возача у саобраћају” прихвати, а кандидату Драгани Јакшић одобри јавна одбрана.</i></p>

Датум: 12.01.2021. године

Др Крсто Липовац, редовни професор,
председник комисије

Др Светлана Бачкалић, доцент, члан

Др Јованка Пантовић, редовни професор, члан

Др Миладин Нешић, ванредни професор, члан

Др Драган Јовановић, редовни професор, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.